

Sygn. akt VIII Gz 14/16

POSTANOWIENIE

Dnia 10 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy, VIII Wydział Gospodarczy

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Marek Tauer

Sędziowie: SO Elżbieta Kala

SR (del) Artur Fornal

po rozpoznaniu w dniu 10 marca 2016 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy upadłościowej **A. M. w upadłości likwidacyjnej**

w przedmiocie umorzenia zobowiązań bez ustalania planu spłaty wierzycieli

na skutek zażalenia wierzyciela – (...) na postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 17 grudnia 2015 r., sygn. akt XV GUp 33/15

p o s t a n a w i a:

oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 17 grudnia 2015 r., sygn. akt XV XV GUp 33/15, Sąd Rejonowy umorzył w całości wszystkie zobowiązania A. M. powstałe przed dniem ogłoszenia upadłości, czyli przed dniem 5 maja 2015 r., bez ustalania planu spłaty wierzycieli. W drugim punkcie postanowienia Sąd obciążył Skarb Państwa – Sąd Rejonowy w Bydgoszczy tymczasowo pokrytymi kosztami postępowania.

Uzasadniając rozstrzygnięcie Sąd wskazał, że wniosek o umorzenie zobowiązań złożyła sama upadła oraz syndyk masy upadłości. Syndyk wskazywał, że żyje ona na poziomie minimum egzystencji i nie jest zdolna do wykonywania jakiegokolwiek planu zmian. Wierzyciel - (...) oświadczył, że wyraża zgodę na umorzenie postępowania upadłościowego przy jednoczesnej odmowie umorzenia zaległości z tytułu nieopłaconych składek.

Ustanowiony w sprawie syndyk ustalił w sprawozdaniu z 7.08.2015r. k 16-18 akt, iż trudna sytuacja finansowa upadłej powstała w trakcie trwania jej pierwszego małżeństwa. Obecnie upadła pozostaje w związku małżeńskim z R. M.. Upadła nie pracuje i wychowuje dwoje małoletnich dzieci w wieku 1,5 i 3,5 lat. Upadła wraz z rodziną zamieszkuje w mieszkaniu swojego ojca. Utrzymuje się z prac dorywczych swojego męża w branży budowlanej, które dają dochód miesięczny około 1.700 zł. Upadła nie posiada żadnego majątku. A. M. ma wykształcenie policealne - technik hotelarstwa i technik informatyk. Upadła pracowała około 7-8 lat temu w firmie byłego męża i zarabiała 1.200 zł brutto. Miesięczne koszty utrzymania mieszkania wynoszą około 532 zł (rodzina ma dodatek mieszkaniowy w kwocie 252 zł do końca grudnia 2015r.).

Postanowieniem z dnia 12 października 2015r. sędzia-komisarz zatwierdził listę wierzytelności, na której zostały umieszczone wierzytelności wobec (...) S.A. we W. w łącznej wysokości 5.294,23 zł oraz wobec (...) w łącznej wysokości 2.390,28 zł.

Z uwagi na brak funduszy masy upadłości nie został w niniejszym postępowaniu sporządzony plan podziału, a Skarb Państwa tymczasowo pokrył koszty postępowania.

Zgodnie z art. 491¹⁶ ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 233; dalej jako: p.u.n.) Sąd umarza zobowiązania upadłego bez ustalania planu spłaty wierzycieli, jeżeli osobista sytuacja upadłego w oczywisty sposób wskazuje, że nie byłby on zdolny do dokonania jakichkolwiek spłat w ramach planu spłaty wierzycieli.

Jedynym warunkiem zastosowania tego przepisu jest osobista sytuacja upadłego. Bez znaczenia jest wysokość niezaspokojonych zobowiązań, przyczyna powstania trudnej sytuacji osobistej upadłego czy też inne okoliczności. Sama obiektywnie istniejąca sytuacja osobista upadłego wykluczająca jakiegokolwiek spłaty w ramach planu jest wystarczającą podstawą do umorzenia zobowiązań bez ustalania planu spłaty wierzycieli.

Jeżeli mimo posiadania przez upadłego zdolności zarobkowych którekolwiek z jego zobowiązań jest na poziomie tak znacznie przekraczającym te możliwości, że nie będzie on w stanie realizować jakiegokolwiek planu spłaty na rzecz wierzycieli w okresie przewidzianym

na realizację tego planu (3 lata), to w takiej sytuacji będzie mógł mieć zastosowanie art. 491 ust. 1 p.u.n.

W przedmiotowej sprawie oczywistym jest, że sytuacja osobista upadłej A. M. jednoznacznie wskazuje, że nie będzie ona zdolna do dokonania jakichkolwiek spłat w ramach planu spłaty wierzycieli.

W takiej bowiem sytuacji, w jakiej znajduje się aktualnie upadła, mając dwójkę małoletnich dzieci nie jest w stanie osiągać dochodów, które pozwoliłyby jej na realizację jakiegokolwiek planu spłaty. Upadła ma jedynie wykształcenie policealne, z uwagi na opiekę nad dziećmi nie jest obecna na rynku pracy od kilku lat. Kiedy pracowała zarabiała około 1200 zł brutto i tak należy oceniać jej możliwości zarobkowe. Zatem mając na uwadze te możliwości przyjąć można, iż upadła zarobiłaby obecnie kwotę najniższą krajową, czyli około 1300 zł netto. Musiałaby jednak z tej kwoty opłacić opiekę dla dzieci - żłobek, przedszkole, jak również ponosić koszty utrzymania mieszkania i rodziny. Zważywszy, że mąż upadłej podejmuje jedynie prace dorywcze, a rodzina spełnia kryteria do otrzymania dodatku mieszkaniowego, okoliczności te wskazują na ubóstwo upadłej i jej rodziny i nie pozwalają na ustalenie jakiegokolwiek planu spłat wierzycieli.

Upadła nie posiada żadnych zobowiązań określonych w art. 491²¹ ust. 2 p.u.n.

W konsekwencji dokonanych ustaleń należało zobowiązania upadłej powstałe przed dniem ogłoszenia upadłości w całości umorzyć na mocy art. 491¹⁶ ust. 1 p.u.n.

Mając na uwadze treść art. 491¹⁶ ust. 2 p.u.n. Sąd obciążył Skarb Państwa tymczasowo pokrytymi kosztami postępowania.

Zażalenie na powyższe postanowienie dotyczące umorzenia wszystkich zobowiązań upadłej złożył wierzyciel - (...). Skarżący wskazał, że nie wyraził zgody na umorzenia zaległości z tytułu nieopłaconych składek (...), zaproponował skorzystanie przez upadłą z ulgi w postaci zawarcia umowy ratalnej. W ocenie skarżącego nie wykazano w postępowaniu, że upadłą nie jest zdolna do dokonywania jakichkolwiek spłat w ramach planu spłaty wierzycieli. Wskazał też na publicznoprawny charakter składek z tytułu ubezpieczenia społecznego i objęcie ich szczególną ochroną przez ustawodawcę, co leży przede wszystkim w interesie ubezpieczonego i pozostaje w ścisłym związku z przeznaczeniem tych składek uwzględniającym ryzyka życiowe (np. choroba,

inwalidztwo i inne). Składki powinny być regulowane choćby w ramach umowy ratalnej dostosowanej do możliwości płatniczych pani A. M..

Odpowiedzi na zażalenie (...) złożyli Syndyk masy upadłości upadłej oraz sama upadła A. M.. Syndyk potwierdził, że sytuacja materialna i rodzinna uniemożliwia realizację przez upadłą jakiegokolwiek planu spłaty.

Upadła w swoim piśmie z 15 stycznia 2016 r. po raz kolejny podała okoliczności związane z jej stanem majątkowym i rodzinnym. Podała także, że do czerwca 2016 r. przyznano jej dalszy dodatek mieszkaniowy w kwocie 246,10 zł oraz wskazała na ponoszone od listopada znaczne wydatki związane z koniecznością zakupu leków dla dzieci (załączyła dokumentację medyczną, w tym kartę informacyjną leczenia szpitalnego młodszego syna).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Zażalenie nie podlegało uwzględnieniu.

Na wstępie zaznaczenia wymaga, że jako instytucja prawna upadłość konsumencka została wprowadzona po raz pierwszy ustawą z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2008 r., Nr 234, poz. 1572) jako odpowiedź na narastające negatywne zjawisko społeczne nadmiernego zadłużania się osób fizycznych. Ustawodawca wyszedł z założenia, że należy stworzyć mechanizmy prawne, które w pewnych wypadkach umożliwią oddłużenie tym osobom fizycznym, które są zadłużone w stopniu uniemożliwiającym im samodzielną spłatę długów. Wprowadzone wówczas przesłanki ogłoszenia upadłości osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej - jak podkreślano w doktrynie - były zbyt restrykcyjne (w szczególności podtrzymanie zasady prymatu interesów wierzycieli wobec konsumentów w rozumieniu u.p.n.), aby instytucja ta mogła zrealizować cele przyświecające ustawodawcy. Ustawą z dnia 29 sierpnia 2014 r. o zmianie ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze, ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2014 r., poz. 1306) dokonano nowelizacji przepisów regulujących upadłość konsumencką, natomiast w uzasadnieniu projektu ustawy jako jej cel wskazano usunięcie dotychczasowych barier w dostępie do postępowania upadłościowego osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej, tak aby ograniczyć wykluczenie społeczne i mechanizm dziedziczenia bezradności przez następne pokolenia, umożliwienie reintegracji dłużników w legalnym obrocie gospodarczym, a w dłuższej perspektywie umożliwić dłużnikom ponowne korzystanie z usług instytucji finansowych.

Założenia te swój wyraz znajdują w art. 2 ust. 2 p.u.n., zgodnie z którym postępowanie uregulowane ustawą wobec osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej należy prowadzić tak, aby umożliwić umorzenie zobowiązań upadłego niewykonanych w postępowaniu upadłościowym, a jeśli jest to możliwe – zaspokoić roszczenia wierzycieli w jak najwyższym stopniu. Należy zatem uznać, że pierwszoplanowym celem tzw. upadłości konsumenckiej jest oddłużenie osoby fizycznej [por. A. Witosz, Przesłanki ogłoszenia upadłości konsumenckiej, [w:] Przegląd prawa handlowego, luty 2015]. Na uwadze należy mieć także liberalizację dostępu konsumentów do ogłoszenia ich upadłości wobec wyłączenia zastosowania do postępowania w sprawie ogłoszenia upadłości osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej przepisów wskazanych w art. 491^{((2))} ust. 1 u.p.n., dotyczących m.in. konieczności posiadania środków wystarczających co najmniej na koszty postępowania upadłościowego (por. postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z 27.08.2015 r., sygn. akt VIII Gz 139/15, publ. portal orzeczeń sądów powszechnych).

Odnosząc się do stanowiska skarżącego zaprezentowanego w zażaleniu odnośnie możliwości płatniczych upadłej stwierdzić należało, że nie uwzględniło ono ustalonej w stanie faktycznym niniejszej sprawy podstawowej okoliczności, iż w obecnej sytuacji osobistej upadła realnie nie ma żadnych możliwości płatniczych pozwalających na spłatę zadłużenia względem (...).

Wymaganie zawarcia umowy ratalnej, w której spłaty dostosowane byłyby do jej możliwości płatniczych ocenionych przez Sąd Rejonowy na poziomie minimalnego wynagrodzenia, w ocenie Sądu Okręgowego jest w przedmiotowej sytuacji założeniem zupełnie abstrakcyjnym. Słusznie ocenił Sąd Rejonowy, że upadła nie ma aktualnie możliwości

podjęcia pracy, gdyż uzyskiwane przez nią potencjalnie najniższe dochody i tak nie pozwoliłyby na dokonanie spłat wierzytelności skarżącego, uwzględniając konieczność zapewnienia opieki nad dziećmi upadłej. Ponadto z uwagi na podniesioną w odpowiedzi na zażalenie okoliczność zachorowań małych dzieci upadłej w ostatnim czasie, możliwość podjęcia przez upadłą jakiegokolwiek pracy należało ocenić jako wątpliwą.

Przepis art. 491¹⁶ ust. 1 p.u.n. obligujący Sąd do umorzenia zobowiązań upadłego bez ustalenia planu spłaty wierzycieli, jeśli osobista sytuacja upadłego w oczywisty sposób wskazuje, że nie byłby on zdolny do dokonania jakichkolwiek spłat w ramach planu spłaty wierzycieli, w żaden sposób nie różnicuje zobowiązań upadłego konsumenta na prywatne i publicznoprawne. Zobowiązania nie podlegające umorzeniu wymienione są jedynie w art. 491²¹ ust. 1 p.u.n. i zobowiązania skarżącego do nich nie należą.

Uznanie przez Sąd upadłościowy w wyniku zbadania sprawozdania syndyka, że sytuacja osobista upadłej uzasadnia przekonanie o braku możliwości jakichkolwiek spłat z powodu skrajnej biedy rodziny upadłej, determinowało konieczność podjęcia decyzji jak w zaskarżonym postanowieniu. Zważyć należało, że trudna sytuacja majątkowa upadłej znalazła potwierdzenie nie tylko w raporcie syndyka, ale także w spełnieniu restrykcyjnych kryteriów socjalnych, skoro przyznano jej zasiłki rodzinne na dzieci – po 89 zł na dziecko oraz dodatek mieszkaniowy w kwocie 249 zł przez kolejne pół roku.

Wobec braku podstaw do podważenia prawidłowości wydanego przez Sąd Rejonowy orzeczenia, na podstawie art. 385 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. zażalenie podlegało oddaleniu.